

بسم الله الرحمن الرحيم

(بهناوی خوای بهخشنده و میهره بان)

1. وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا : سویند بهو پشهبا و ئهو بایهی که ههورو ههلمی ئاو هه لده گریت و په خشی دهکاتهوه ، یان تهپ و توز بهرز دهکاتهوه (که پۆلی ههیه له باران بارایندا) .
2. فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا : ئینجا به هه لگرانی باری قورس و گران (له ههلمی ئاو) .
3. فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا : ههروهها بهو هه ورانه که به ئاسانی به ئاسماندا له شوینیکوه دهگوینریتهوه بو شوینیکی تر ، یاخود سویند بهو که شتیانهی به ئاسانی بهسه ر ئاودا دین و دهچن .
4. فَالْمُقَسَّمَاتِ أَمْرًا : ئینجا سویند بهو فریشتانهی که کاروبار دابهش دهکن .
5. إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٍ : بهراستی ئهو به لئینانهی پیتان دراوه راسته و هه ر دیته دی .
6. وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ : بیگومان روژی لی پرسینه وهش هه ر دیت و بهرپوهیه .
7. وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ : سویند به ئاسمانی خاوهن ریگه و ریگ و پیک و رازاوه .
8. إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ : بیگومان ئهی خاوه ناسان ئیوه له گوفتاریکی بی سهروبندان که دووره له راستی و حه قیقهتهوه .
9. يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ : ئهو کهسهی له زانستی خاودا لادراوه به هوی تاوانیهوه له باوه ر هینان لادهدریت .
10. قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ : دهک به کوشتن دروژن و بوختانچیهکان
11. الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ : ئهوانهی که له گومرای و تاریکیدا روچوون و پیوهی سه رگه رمن .
12. يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ : به گالته و ته لفیسیهوه ده لئین یان ده پرسن : روژی قیامهت کهی پیش دیت!؟

13. يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ : ئەو رۆژە كە بەرپا دەبیت بە ئاگر دەبرژینرین....
14. ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ : بپیان دەوتریت : بچیزن ئەو بەلایەى كە بەسەر خۆتان هینا ، ئەمە ئەو سزاو ئازارەىە كە بەگالتەووە پەلەتان لە پێشھاتنى دەكرد .
15. إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ : بەراستی پارێزكارانیش لە باخەكان و كانیاوەكانى بەهەشتدا ژيانى خۆش دەبەنە سەر .
16. آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ : ئەو شتانەى كە پەرودەرگار بۆى ئامادەكردون بپیان دەبەخشیت ، ئەوانەیش بەخۆشى و شادىەووە وەریدەگرن ، بەراستی ئەوانە پێشتر و شادىەووە وەریدەگرن ، بەراستی ئەوانە پێشتر لە دنیا داچاكە كارو چاكە خواز بوون
17. كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ : لە شەوگاردا زۆر كەم دەخەوتن و رادەكشان (چونكە سەرگەرمى شەو نوێژ و دەور كردنەووەى قورئان و یادى خوا بوون)
18. وَيَالِالسَّحَّارِ هُمْ يَسْتَعْفِرُونَ : لە بەرەبەیانەكانیشدا داواى لىخۆشبوونیان لە پەرودەرگاریان دەكرد (تا لىیان ببوریت) ...
19. وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ : لە مال و سامانىشاندا بەشى هەژارو نەداریان تەرخان كرددبوو .
20. وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ : بىگومان لەسەر گۆى زەویدا بەلگە و نیشانەى زۆر هەيە (لەسەر دەسەلات و زانیارى خوا) بۆ كەسانىك كە بەشوین دلىاىیدا دەگەرین .
21. وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ : هەر وەها لە خودى خۆشتاندا (لە هەموو خانەىەكى لەشدا ، لە هەموو ئەندامىكداو ، لە هەموو كۆئەندامىكدا ، لە رۆح و نەفس و عەقدا ... هتد بەلگەى بى سنوور هەيە لەسەر زانایى و بەتوانایى و جوانكارى زاتى بەدیھینەر) ئایا ئەووە بۆ بىنايتان ناخەنە كار .
22. وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ : سەرچاوەى رزق و رۆزیتان لە ئاسمانەووەیە (لە خوا داواكەن) هەر وەها ئەوانیش كە بەلینتان پیدراو .
23. فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ : سویند بە پەرودەرگارى ئاسمان و زەوى ، ئەو بەلینانە حەقیقەت و راستەقینەىە ، هەر وەك چۆن ئیووە قسەى راست و دروست دەكەن .
24. هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ : ئەى پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) ئایا هەوالى میوانە بەرپزەكانى ئىبراهیمت پینەگە یشتووە ؟

25. إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامًا قَوْمٌ مُّكَرُونَ : کاتیک چون بؤ سهردانی و وتیان : سلاو ، ئه ویش وتی ، سلاو له ئیوهش بیئت ، ههرچهنده ناتاناسم .
26. فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ : ئهوسا ئیتر خوی دزیهوه چوو بههاوکاری خیزانی گویرهکهیهکی قهلهوی (سهری بری و سووریانکردهوه و) هیئای .
27. فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ : بردی و لیئی نزیک کردنهوه ،، فهرمووی لیگردن که بیئی ناخون ، وتی : ئهوه نافهرموون ، ئهوه ناخون!؟
28. فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ بَعْدَ مَا عَلِمَ : ئیبراهیم ترسیکی لیئیشت (چونکه وای زانی شتیکیان لهژیر سهردایه) بویه خچرا وتیان : مهترسه ئیمه فریشتهیه ، مژدهشیان پیدهبهخشیت .
29. فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صِرَّةٍ فَصَكَتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ : خیزانهکهی قریوهیهکی کرد و دهنگی لی بهرز بؤوه و دهستی بهئاستهه دا بهروومهتی خویدا (وهکو داب و نریتی ئافرهتان لهکاتی سهرسامیدا) وتی : پیریژنیکی نهزوک ، چؤن مندالی دهبیئت!؟
30. قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ : فریشتهکان وتیان : ئهوه فهرمانی پهروهردگارتته و ئهه زاتیکی دانا و زانایه .
31. قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ : ئینجا ئیبراهیم لیئی ، پرسین : بیجگه لهه مژدهیه چ کاریکی گرنگان بهدهستهوهیه!؟
32. قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ : فریشتهکان وتیان : براستی ئیمه رهوانه کراوین بؤ گهلیکی تاوانبار و تاوانکار .
33. لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ طِينٍ : بؤ ئهوهی بهرد بارانیان بکهین به بهردیک که له قور دروست کراوه .
34. مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ : ههموو ئهه بهردانه نیشانهدارن لهلایهن پهروهردگارتتهوه بؤ ناپوخت و له سنوور درچووهکان .
35. فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ : جا ههرچی لهه ناوچهیهه دا بوو له ئیمانداران دهرمانکردن و رزگارمان کردن....
36. فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ : له ماله موسولمانیکیش زیاترمان بهدی نهکرد .
37. وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ : (له پاشان ئهه شوینهمان به شیوهیهک کاول کرد) ، کردمانه پهند و بهلگه بؤ ههموو ئهه کهسانهه له سزای به ئیئشی ئیمه دهرسن .

38. وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ : له به سهرهاتی موسایشدا پهند و ناموژگاری ههیه که ناردمان بؤ لای فیرعهون به موعجزهیهکی ئاشکراو روونهوه .
39. فَتَوَلَّىٰ بَرُّكْنَهُ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ : ئهویش پشتی هه لکرد به هوی سهر بازو دارو دهسته که یه وه و تی (ئهم فرستاده یه) جادووگهره ، یان شیتته !!
40. فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ : جا ئیمهش خوی و سهر بازه کانیمان گرفتار کرد و پیچاماننه وه و فریمان دانه دهریاوه ، له کاتیکدا ئه و لومه کراوه .
41. وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ : ههروهها له به سهرهاتی عایشه دا پهند و ناموژگاری ههیه ، کاتیک له سهره نجامی سهرکه شیان بایه کی بی خیرمان هه لکرده سهریان .
42. مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْتُهُ كَالرَّمِيمِ : ئه و بایه ههر شوینیک و ههر شتیک و ههر که سیکدا برؤیشتایه وازی لی نه ده هیئا هه تا بی که لکی ده کرد و وهک شتیک فری دراوی لی ده کرد .
43. وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ : ههروهها له به سهرهاتی ثمودیشدا پهند و ناموژگاری ههیه ، کاتیک پییان و ترا : تا ماوه یه ک رابویرن !!
44. فَعْتَرُوا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ : ئه و انیش له فه رمانی په روه ردگاریان یاخی بوون ، کتوپر بروسکه یه ک پیچانیه وه و به چاوی ئه بله قه وه ده یانروانی .
45. فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُتَّصِرِينَ : ئیتر نه یان توانی هه لسنه وه و سهرکه و تووش نه بوون .
46. وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ : پیشتیش هوی نوح به راستی ههر تاوانبارو خوانه ناس و لارو ویربوون (ئه و انیشمان به زریانه که له ناوبرد) .
47. وَالسَّمَاءِ بَنِينَهَا بَأْيَدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ : ئیمه ئاسمانمان به دهستی قودرتهی خویمان دروست کرد ، به رده و امیش گهره ی ده که یین و فراوانی ده که یین . (ئه مه ئاماژه یه بؤ راستیه کی زانستی که زاناکانی گهر دوونناسی ده یسه لمینن) .
48. وَالْأَرْضِ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ : زه ویشمان راخستوه (ژیانمان له سه ری ئاسان کردوه) به راستی خوا زاتیکی کارساز و کاربه جییه .
49. وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ : له هه موو شتیک ئیمه جووتمان دروست کردوه (له جیهانی ئاده میزاد و گیاندار و روهک و بی گیاندا ، له هه موو شتیک ماددی و مه عنه ویدا) بؤ ئه وه ی بیربکه نه وه و یاده وه ری و هربگرن .
50. فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ : به په له و گورج و گۆل بن بؤ به ده ست

هینانی رەزامەندی خوا ، بۆ هەرچی پەروردگار پێی خۆشه ، دلتیاش بن که من (واته پێغه مبهەر (صلی الله علیه وسلم) له لایەن خواوە ترسینه ریکی ئاشکرام ئەگەر یاخی و سەرکەش بن.....

51. وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ : هیچ مه کهن به هاوهل و

هاوتای خوا ، چونکه من به راستی نێردراویکی ترسینه ری ئاشکرام بۆتان له لایەن خواوە .

52. كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ : هەر نا بهو

شیوهیه هیچ پێغه مبهریک له پێش ئەماندا نه هاتوو ، خوانه ناسان نه یانوتبیت جادووگه ره ، یان شیتته .

53. اتواصوا به بل هم قوم طاعون : سهیره ! ئایا ده لێی به گوئی یه کدا خویدویانه و

یه کتریان راسپاردوو ، نه خیر ، به لکو ئەوانه هەر قهومیکی سته مکارو سەرکەشن .

54. فتول عنهم فما أنت بملوم : تو ئه ی محمد (صلی الله علیه وسلم) گو ییان

مه ده ری چونکه تو لومه کراو نابیت (له سه ره باوه نه هینانیان) .

55. وذكّر فإن الذکرى تنفع المؤمنین : به لکو تو هه میشه ئاموژگاریان بکه ، چونکه

به راستی ئاموژگاری سوود به ئیمانداران ده گه یه نیت .

56. وما خلقت الجن والانس إلا ليعبدون : بیگومان من په ری و ئاده میزاد م دروست

نه کردوو ته نه ها بۆ ئەوه نه بیت که من بپه رستن و فه رمان به ردارم بن .

57. ما أريد منهم من رزقٍ وما أريد أن يطعمون : نه رۆزیم لێیان ده ویت نه خواردن و

خواردنه وه .

58. إن الله هو الرزاق ذو القوة المتين : چونکه به راستی هەر خوا خوی رۆزی

به خشه و خاوه نی هیزو ده سه لاتی پته وه .

59. فإن للذين ظلموا ذنوبًا مثل ذنوب أصحابهم فلا يستعجلون : بیگومان بۆ ئەوانه ی

سته میان کردوو ته له و سزای زۆرمان بۆ ئاماده کردوون ، ههروهک چۆن بۆ هاوهل و

هاوبیره کانیان ئاماده مانکردوو ، ده با ئیتر په له م لینه کهن (چونکه به م زوانه

یه خه یان ده گریت) .

60. فويل للذين كفروا من يومهم الذي يعدون : ئینجا وهیل و ئاهو ناله بۆ

ئه وانه ی که ریبازی کو فرو خوانه ناسیان گرتۆته بهر له و رۆژه ی که هه ره شه یان لی

کراوه و به م زوانه پێش دیت .